

ĐÁP ÁN THAM KHẢO
KÌ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT NĂM HỌC 2023 - 2024
MÔN: NGỮ VĂN
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

PHẦN I.

Câu 1.

Hoàn cảnh sống và công việc của ba nữ thanh niên xung phong: họ sống và chiến đấu trên 1 cao điểm, trọng điểm (Ở trong 1 cái hang dưới chân cao điểm, đường bị đánh lở loét...)

Công việc:

+ Chạy trên cao điểm giữa ban ngày, phơi mình ra giữa vùng trọng điểm đánh phá của máy bay địch (bị bom vùi luôn...)

+ Sau mỗi trận bom: phải lên ngay trọng điểm để đo và ước tính khối lượng đất đá bị địch đào xới, đếm, đánh dấu những quả bom chưa nổ, rồi ngay sau đó là nhiệm vụ phá bom. (đất bốc khói, không khí bàng hoàng, máy bay ì ầm, thần kinh căng như chão, tim đập bất chấp cả nhịp điệu “thần chết là một tay không thích đùa”...)

Câu 2.

- “Sự im lặng” được nói tới trong đoạn trích trên báo hiệu sắp có một đợt bom “hơn nghìn khối”.

- Hành động của Nho: quay lưng lại với Phương Định và chị Thao, chụp cái mũ sắt lên đầu.

- Hành động của chị Thao: móc bánh quy trong túi, thong thả nhai, bình tĩnh “đến phát bực”.

=> Hành động của Nho và chị Thao thể hiện sự bình tĩnh, thản nhiên với những sự nguy hiểm sắp xảy ra xung quanh, vì đó là công việc quen thuộc hàng ngày.

Câu 3.

* Về hình thức, bài làm dưới dạng đoạn văn với dung lượng khoảng 15 câu theo phép lập luận tổng hợp - phân tích - tổng hợp.

* Về nội dung, bài làm bàn luận, làm rõ tình đồng đội của ba nhân vật Nho, Thao, Phương Định trong Những ngôi sao xa xôi. Bài làm có sử dụng phép nối và câu cảm thán (gạch chân), và bài có những nội dung chính sau:

- Hoàn cảnh sống, chiến đấu: bom đạn – nguy hiểm – ác liệt – gian khổ - khó khăn.

+ Họ ở trên một cao điểm, giữa một vùng trọng điểm trên tuyến đường Trường Sơn – nơi tập trung nhiều bom đạn – nguy hiểm – ác liệt.

+ Ở trong một cái hang dưới chân cao điểm.

- + Đường bị đánh lở loét màu đất đỏ trắng lẫn lộn.
 - + Hai bên đường không có lá xanh – những thân cây bị tước khô cháy...
 - + Một vài thùng xăng – ô tô méo mó han gỉ.
 - Công việc:
 - + Đo khối lượng đất đá lấp vào hố bom
 - + Đếm – phá bom chưa nổ.
 - + Những công việc mạo hiểm với cái chết – khó khăn – gian khổ.
 - + Luôn căng thẳng thần kinh.
 - + Đòi hỏi sự dũng cảm và hết sức bình tĩnh.
 - Khi bò trên cao điểm chỉ thấy hai con mắt lấp lánh cười: Hàm răng trắng khuôn mặt nhem nhuốc – “Những con quỷ mắt đen”.
 - Thần kinh căng như chảo, tim đập bất chấp cả nhịp điệu, chân chạy trên những nền đất có nhiều quả bom chưa nổ, thời tiết nóng bức: trên 30°, xong việc thở phào, chạy về hang.
 - Tinh thần trách nhiệm cao với nhiệm vụ, lòng dũng cảm không sợ hi sinh, tinh đồng đội gắn bó. Có lệnh là lên đường, bất kể trong tình huống nào, nguy hiểm không từ nan dù phải đối mặt với máy bay và bom đạn quân thù, và đã lên đường là hoàn thành nhiệm vụ. Khi đồng đội gặp tai nạn thì khẩn trương cứu chữa và tận tình chăm sóc (câu chuyện Nho bị thương khi phá bom).
- => Nhận xét: Cuộc sống và chiến đấu ở chiến trường thật gian khổ, nguy hiểm và luôn căng thẳng nhưng họ vẫn bình tĩnh, chủ động, luôn lạc quan yêu đời, trong hang vẫn vang lên tiếng hát của ba cô gái.
- => Họ mang lí tưởng chiến đấu để thống nhất Tổ Quốc nên đều giàu tinh thần trách nhiệm, coi thường gian khổ. Mỗi nhân vật có nét tính cách riêng nhưng họ yêu thương, lạc quan, có niềm tin vào tình yêu đất nước.

Câu 4:

Tác phẩm viết về người chiến sĩ trong cuộc kháng chiến chống Mỹ về người trẻ Việt Nam mà em đã học trong chương trình Ngữ văn 9: “Bài thơ về tiểu đội xe không kính” của tác giả Phạm Tiến Duật.

Phần II.

Câu 1.

- Một thành phần biệt lập phụ chú trong đoạn thư trên là: “mỗi khi nhớ con”.

Câu 2.

- Cảm nhận của em về tấm lòng của người bố được bộc lộ qua những tâm sự với con là:

+ Người bố dành trọn tình yêu thương sự quan tâm lo lắng cho người con thân yêu của mình. Điều đó được biểu hiện qua việc: Bố rất vui và hạnh phúc khi thấy người con được vui vẻ, trên môi luôn nở nụ cười, đối với bố đó là nụ cười đẹp nhất. Nhưng khi thấy con ít cười, thấy con buồn, con đau về thể xác hay tinh thần thì bố lại càng lo lắng cho con nhiều hơn.

Câu 3.

- Yêu cầu hình thức:

+ Trình bày thành 1 đoạn văn 2/3 trang giấy thi.

+ Chữ viết rõ ràng, sạch đẹp, đúng chính tả.

+ Có cấu trúc gồm mở đoạn, thân đoạn và kết đoạn (viết liền không cách)

- Yêu cầu nội dung:

+ Tập trung vào chủ đề: Ý nghĩa của việc làm chủ cảm xúc của bản thân.

+ Các luận điểm, luận cứ rõ ràng liên kết với nhau để làm rõ chủ đề.

+ Các ví dụ thực tế và có phân tích rõ ràng.

* Gợi ý dàn bài:

- **Mở đoạn:** Giới thiệu vấn đề nghị luận: Ý nghĩa quan trọng của việc làm chủ cảm xúc của bản thân.

+ Để thành công chúng ta cần có rất nhiều yếu tố để tạo thành, một trong số những yếu tố đó là việc làm chủ cảm xúc của bản thân trước mọi hành động, suy nghĩ, lời nói.

- **Thân đoạn:** Phân tích, chứng minh để làm rõ vấn đề nghị luận.

+ **Giải thích:** Làm chủ cảm xúc là gì?

Làm chủ cảm xúc là khả năng nhận dạng cảm xúc, hiểu và chủ động kiểm soát được ý nghĩa và tác động của nó với những người xung quanh.

+ **Phân tích:**

- Tại sao phải làm chủ cảm xúc?

+) Đa phần chúng ta thường hành động dựa vào cảm xúc vì đó là bản năng. Nhưng hãy thử tưởng tượng nếu ta cứ luôn thả trôi những cảm xúc tiêu cực và để nó bộc phát theo tâm trạng cá nhân thì chắc rằng cuộc sống này sẽ luôn ngập chìm trong nỗi đau và sự thù ghét.

- Ý nghĩa của việc làm chủ cảm xúc

+) Đối với bản thân: Chúng ta sẽ luôn giữ được thái độ bình tĩnh trước mọi tình huống, khi bình tĩnh thì chúng ta sẽ suy nghĩ, xử lý hành động mọi chuyện sẽ có kết quả tốt nhất. Đồng thời khi làm chủ được cảm xúc sẽ tạo ấn tượng tốt trước mọi người xung quanh, bản thân sẽ luôn được mọi người tôn trọng và các ý kiến cũng sẽ được công nhận.

+ Đối với xã hội: Việc bản thân chúng ta luôn làm chủ cảm xúc của mình thì sẽ góp phần tạo nên một xã hội văn minh lịch sự mọi việc luôn diễn ra theo hướng tích cực. Từ đó truyền cảm hứng, tấm gương sáng cho mọi người xung quanh. Ví dụ khi đứng trước một người luôn bình tĩnh, kiểm soát tốt cảm xúc không hành động theo cảm xúc thì mọi người nóng nảy sẽ nhận ra được bản thân mình đang có hành vi quá mức và tự điều chỉnh lại dần dần.

- Ví dụ

Người Nhật có câu: “Đừng hành động khi đang giận dữ”, bởi họ cho rằng khi giận dữ chúng ta thường vô thức nói ra những lời lẽ khó nghe, làm tổn thương đến những người mà mình yêu quý và có thể sẽ nhận lấy rất nhiều hậu quả không thể sửa chữa. Vì vậy, khi biết cách điều chỉnh cảm xúc để loại bỏ những yếu tố tiêu cực thì cuộc sống của chúng ta sẽ tươi đẹp hơn.

- Bài học nhận thức và hành động

+) Chúng ta cần hiểu được ý nghĩa quan trọng của việc làm chủ cảm xúc

+) Luôn rèn luyện hàng ngày để tăng khả năng làm chủ cảm xúc của bản thân và tuyên truyền cho mọi người xung quanh về ý nghĩa của việc mình kiểm soát cảm xúc tốt.

- **Kết đoạn:** Khẳng định lại tầm quan trọng của làm chủ cảm xúc và liên hệ với bản thân là một học sinh, em cần làm gì để rèn luyện được kỹ năng làm chủ cảm xúc.